13/03/2021

“Ο Χριστός το μόνο που ζητά είναι να απεκδυθούμε την αμαρτία”

Οικουμενικό Πατριαρχείο / Αρχιεπισκοπή Θυατείρων

“Η ανομβρία της αμαρτίας μας αφήνει σε γη άγονη και διψασμένη. Η περίοδος της Τεσσαρακοστής μας καλεί να διαβούμε τις πύλες της μετανοίας και να μεταλάβουμε τα αναζωογονητικά νάματα της πηγής της Αληθείας” τονίζει ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας κ. Νικήτας στην Εγκύκλιό του για την έναρξη της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

“Ο Χριστός το μόνο που ζητά από εμάς είναι να απεκδυθούμε την αμαρτία και να ενδυθούμε τον μανδύα της δικαιοσύνης και της αγάπης” αναφέρει σε άλλο σημείο της Εγκυκλίου του ο Αρχιεπίσκοπος.

Διαβάστε ολόκληρη την Εγκύκλιο του Σεβασμιωτάτου:

«Τέκνον, τὴν ζωὴν τοῦ πτωχοῦ μὴ ἀποστερήσῃς καὶ μὴ παρελκύσῃς ὀφθαλμοὺς ἐπιδεεῖς. Ψυχὴν πεινῶσαν μὴ λυπήσῃς καὶ μὴ παροργίσῃς ἄνδρα ἐν ἀπορίᾳ αὐτοῦ. Καρδίαν παρωργισμένην μὴ προσταράξῃς καὶ μὴ παρελκύσῃς δόσιν προσδεομένου. Ἱκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπαναίνου καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ. Ἀπὸ δεομένου μὴ ἀποστρέψῃς ὀφθαλμὸν καὶ μὴ δῷς τόπον ἀνθρώπῳ καταράσασθαί σε· Καταρωμένου γάρ σε ἐν πικρίᾳ ψυχῆς αὐτοῦ, τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἐπακούσεται

ὁ ποιήσας αὐτόν. Προσφιλῇ συναγωγῇ σεαυτὸν ποίει καὶ μεγιστᾶνι ταπείνου τὴν κεφαλήν σου. Κλῖνον πτωχῷ τὸ οὖς σου καὶ ἀποκρίθητι αὐτῷ εἰρηνικὰ ἐν πραΰτητι. Ἐξελοῦ ἀδικούμενον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος καὶ μὴ ὀλιγοψυχήσῃς ἐν τῷ κρίνειν σε» (Σοφία Σειράχ, 4:1-9).

Καθώς εισερχόμαστε στην Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή, οι παραπάνω λόγοι, οι οποίοι αντανακλούν την σκέψη του Ιησού υιού Σειράχ, μας προσφέρουν συνοπτικά ένα κώδικα συμπεριφοράς και ένα κριτήριο θεώρησης της δικής μας ζωής κατά την ιερά αυτή περίοδο του επισταμένου αυτοελέγχου. Μπορούμε να βρούμε πολλές παρόμοιες παροτρύνσεις και συστάσεις, ανασκοπώντας την μακρά πορεία της εκκλησιαστικής μας παράδοσης. Αποτελεί δικό μας καθήκον και ευθύνη, όχι μόνο να διαβάζουμε και να θαυμάζουμε αυτούς τους λόγους και τις σκέψεις, αλλά επιπλέον, μέσα από την κοινή μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας και την προσωπική μας άσκηση, να εγκολπωθούμε και να βιώσουμε το πνεύμα της Ιεράς μας Παράδοσης.

Η ανομβρία της αμαρτίας μας αφήνει σε γη άγονη και διψασμένη. Η περίοδος της Τεσσαρακοστής μας καλεί να διαβούμε τις πύλες της μετανοίας και να μεταλάβουμε τα αναζωογονητικά νάματα της πηγής της Αληθείας. Η προσέγγιση αυτής της ζωοδόχου πηγής, αγαπητοί μου συνοδοιπόροι, συχνά εκλαμβάνεται ως μια σειρά αρνήσεων, ως ένας κατάλογος εκείνων που οφείλουμε να αποφύγουμε, κατάλογος ιεραρχημένος σε κανόνες, οδηγίες και περιορισμούς. Οφείλουμε, ωστόσο, να μην αφεθούμε στην επίπλαστη ασφάλεια αυτής της μονομερούς ανάγνωσης της μετανοίας.

Είναι αληθές ότι η παραπάνω βιβλική παραπομπή ξεκινά με συγκεκριμένες απαγορεύσεις. Αλλά, όπως ο Χριστός ολοκλήρωσε τις προειδοποιήσεις των Δέκα Εντολών με τις υποσχέσεις των Μακαρισμών, η Ιερά Παράδοση ευγενικά μας θυμίζει, από καιρού εις καιρόν, πως ό,τι πράττουμε είναι πιο σημαντικό από ό,τι δεν πράττουμε. Ίσως, η αδυναμία μας να αντιληφθούμε το πραγματικό νόημα και τον σκοπό της Μεγάλης Τεσσαρακοστής μας έχει οδηγήσει σε κάποιες παρανοήσεις.

Είναι καιρός να αναζητήσουμε και να ανακτήσουμε το πραγματικό νόημα αυτής της προπαρασκευαστικής πορείας, ιχνηλατώντας πιο προσεκτικά τα ορόσημα που μας άφησαν παρακαταθήκη, στο διάβα των αιώνων, μεγάλοι άνδρες και μεγάλες γυναίκες της Εκκλησίας μας.

Υπήρξαν εποχές που τα μέλη του Σώματος Χριστού δεν είχαν πρόσβαση σε ενημερωμένες βιβλιοθήκες, εξοπλισμένες με κείμενα που εξηγούσαν και διευκρίνιζαν πλευρές της εν Χριστώ ζωής. Αντιθέτως, εντρυφούσαν στην

κατανόηση και γνώση του Θεού μέσω των Ιερών Μυστηρίων της Εκκλησίας και της Αγίας Γραφής. Στα αγιογραφικά χωρία, ανακάλυπταν ότι, αν και υπήρχε πλήθος αρνητικών εντολών, ο εν Χριστώ τρόπος ζωής είναι σαφώς συνυφασμένος με εντολές θετικές και ενεργητικές.

Η ουσία αυτής της ζωής ανιχνεύεται στη ζωή του Ίδιου του Χριστού, στον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίθηκε στους ανθρώπους γύρω Του, στον τρόπο με τον οποίο ο Υιός του Ανθρώπου έδρασε, όταν περπάτησε και έζησε ανάμεσά μας. Ο Χριστός συγχώρησε, άνοιξε την αγκαλιά Του, δίδαξε, θεράπευσε, έθρεψε και έπραξε τόσα πολλά, «ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ’ ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία» (Ιωάν. 21:25). Η Τεσσαρακοστή συνιστά για εμάς ευκαιρία να αναλογιστούμε την πραγμάτωση αυτών των αρετών, αντί να εστιάζουμε στην εκπλήρωση διατροφικών ή άλλων περιορισμών.

Τόσο συχνά ανησυχούμε για τη χρήση του ελαιόλαδου έναντι του φυτικού ελαίου, και λησμονούμε τον λόγο του Κυρίου, ο Οποίος, απηχώντας τον προφήτη Ωσηέ, μας είπε: «ἔλεον θέλω» (ἔλεος). Λησμονούμε ότι η τροφή αυτή καθ’ εαυτή δεν θα μας σώσει. Γι’ αυτό τον λόγο ο Προφήτης Μωυσής έγραψε προς τα τέκνα του λαού Ισραήλ ότι ο Θεός «ἐκάκωσέ σε καὶ ἐλιμαγχόνησέ σε καὶ ἐψώμισέ σε τὸ μάννα, ὃ οὐκ ᾔδεισαν οἱ πατέρες σου, ἵνα ἀναγγείλῃ σοι, ὅτι οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος» (Δευτερονόμιον 8:3).

Η ελπίδα και η πίστη μας δεν στηρίζονται στην τροφή ή στους τρόπους των ανθρώπων. Αντιθέτως, τροφή μας είναι ο λόγος του Θεού και η πίστη μας σε Εκείνον. Άλλωστε αυτό μας παροτρύνει και το Βιβλίο των Παροιμιών (3:4-5): «Προνοοῦ καλὰ ἐνώπιον Κυρίου καὶ ἀνθρώπων. Ἴσθι πεποιθὼς ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἐπὶ Θεῷ ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ ἐπαίρου.»

Μέλημα μας, τέκνα αγαπητά του Θεού, είναι να παρουσιάσουμε ενώπιον του Θρόνου του Θεού, τα καλά, τα σωστά, τα πρέποντα και τα ορθά. Μια παραπομπή από το Βιβλίο του Τωβίτ μας βοηθά να δώσουμε την κατάλληλη προοπτική στις προσπάθειές μας: «Ἀγαθὸν προσευχὴ μετὰ νηστείας καὶ ἐλεημοσύνης καὶ δικαιοσύνης· ἀγαθὸν τὸ ὀλίγον μετὰ δικαιοσύνης ἢ πολὺ μετὰ ἀδικίας. Καλὸν ποιῆσαι ἐλεημοσύνην ἢ θησαυρίσαι χρυσίον· ἐλεημοσύνη γὰρ ἐκ θανάτου ῥύεται, καὶ αὐτὴ ἀποκαθαριεῖ πᾶσαν ἁμαρτίαν· οἱ ποιοῦντες ἐλεημοσύνας καὶ δικαιοσύνας πλησθήσονται ζωῆς, οἱ δὲ ἁμαρτάνοντες πολέμιοί εἰσι τῆς ἑαυτῶν ζωῆς» (12:8-10). Οι εν Χριστώ αρετές δεν υπάρχουν ανεξάρτητα, ξεχωριστά και απομονωμένα.

Αντιθέτως, οι εν Χριστώ αρετές προσομοιάζουν με κλωστές πολύχρωμες, υφασμένες ώστε να δημιουργήσουν ένα όμορφο σχέδιο. Την αλληλοπεριχώρηση

των αληθών αρετών περιγράφει στην Κλίμακά του και ο Άγιος Ιωάννης ως εξής: «Ἡ ἱερὰ ξυνωρίς, ἀγάπη καὶ ταπείνωσις. Ἡ μὲν γὰρ ὑψοῖ, ἡ δὲ τοὺς ὑψωθέντας κρατοῦσα οὐδέποτε πίπτει» (25:37). Εργαζόμενοι αυτές τις αρετές σε τέλεια ενότητα και αρμονία, όχι μόνο στην προσωπική μας ζωή, αλλά και στην κοινή του Εκκλησιαστικού Σώματος ζωή, προγευόμαστε τους υπεσχημένους θησαυρούς της Βασιλείας του Θεού.

Μια πνευματική σάλπιγγα ακούγεται αυτές τις ημέρες, αγαπητοί μου εν Κυρίω, και μας καλεί στην χαρά της νηστείας. Μας προσκαλεί να εισέλθουμε στην περίοδο της Τεσσαρακοστής με πνεύμα χαρούμενο και καρδιά νήφουσα, όχι με πρόσωπο σκυθρωπό και θλιμμένο. Ο Ίδιος ο Κύριος μας υπενθυμίζει: «Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ» (Ματθ. 6:16-18).

Ο λόγος αυτός του Κυρίου μάς θυμίζει ότι ο ασκητικός αγώνας κάθε ανθρώπου διεξάγεται κατ’ ιδίαν και προσωπικώς. Δεν συνιστά επίτευγμα ή κατόρθωμα προς επίδειξη στους άλλους, αλλά προς βίωση ελεύθερη από την καύχηση και την υπερηφάνεια.

Ο μέγας Προφήτης Ησαΐας, μέσα από μια σειρά ρητορικών ερωτήσεων, μας προετοιμάζει κατάλληλα: «Τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες; Ἐταπεινώσαμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως; Ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν ὑπονύσσετε. Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν, ἵνατί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον, ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν φωνὴν ὑμῶν; Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην καὶ ἡμέραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· οὐδ᾽ ἂν κάμψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ὑποστρώσῃ, οὐδ᾽ οὕτω καλέσετε νηστείαν δεκτήν. Οὐχὶ τοιαύτην νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην, λέγει Κύριος, ἀλλὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα· διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἴσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει» (53: 3-7).

Οι μεγάλοι Πατέρες και οι μεγάλες Μητέρες της Εκκλησίας κατενόησαν ότι ο Χριστός χρησιμοποίησε παραβολές για να παρουσιάσει γλαφυρά την πραγμάτωση των διαφόρων αρετών. Γι’ αυτό τον λόγο, η Εκκλησία μας προετοιμάζει για το πνευματικό ταξίδι της Τεσσαρακοστής και την πορεία προς το Πάσχα μέσω

συγκεκριμένων αναγνωσμάτων, τα οποία φωτίζουν για εμάς την οδό την αληθή και την ενάρετο.

Δεν θα ενστερνιστούμε το πραγματικό νόημα της Μεγάλης Τεσσαρακοστής και του ίδιου του Ευαγγελίου, εάν δεν βιώσουμε αυθεντικά την ταπείνωση, όπως αυτή σκιαγραφείται στην Παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου, εάν δεν αναγνωρίσουμε τις αμαρτίες μας και δεν μετανοήσουμε γι' αυτές, όπως αυτό μαρτυρείται στην Παραβολή του Ασώτου, εάν δεν ανταποκριθούμε στις ανάγκες, στον πόνο και στην θλίψη των συνανθρώπων μας, όπως μας διδάσκει η Παραβολή της Τελικής Κρίσεως.

Όλες αυτές τις αρετές καλούμαστε να εγκολπωθούμε και να βιώσουμε ως έκφραση αγάπης, διότι «ἀγάπη ἐστὶ κυρίως ἀπόθεσις παντοὶας ἐναντίας ἐννοίας· εἴπερ ἡ ἀγάπη οὐ λογίζεται τὸ κακόν» (Κλίμακα, 30:8). Στις δυτικές παραδόσεις του Χριστιανισμού, το πνεύμα της Σαρακοστής μπορεί να εκφραστεί ως στέρηση μιας ατομικής άνεσης ή ως παραίτηση από κάτι προσφιλές για χάρη της Τεσσαρακοστής.

Ο Χριστός το μόνο που ζητά από εμάς είναι να απεκδυθούμε την αμαρτία και να ενδυθούμε τον μανδύα της δικαιοσύνης και της αγάπης. Όπως μας λέει και ο συγγραφέας της Κλίμακος (26:6): «Κανόνι τῷ ἡμετέρῳ κατὰ Θεὸν συνειδότι πρὸς πάντα χρησώμεθα, ἵνα γνόντες τὴν τῶν ἀνέμων πνοὴν πόθεν ἔρχεται, πρὸς αὐτὸ λοιπόν, καὶ τὰ ἱστία ἀνατείνωμεν».

Καθώς διαπλέουμε την ταραγμένη θάλασσα της ζωής, ας εισέλθουμε στον ευλογημένο και ασφαλή λιμένα της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Μαζί, αγαπητοί αδελφοί, ας οδηγήσουμε τα βήματα μας προς το σωτηριώδες μονοπάτι της Σταυρώσεως και της Αναστάσεως του Κυρίου μας, ενθαρρύνοντας αλλήλους με την τελική παρότρυνση του Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος: «Δεῦτε, ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος Κυρίου· καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν … Σπουδάσωμεν ἕως οὗ καταντήσωμεν εἰς τὴν ἑνότητα πάντες τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Θεοῦ».

Μεθ' υμών το έλεος, η ειρήνη και η αγάπη Του.
Μετά πατρικής αγάπης και ευχών,

Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή 2021

Αρχιεπίσκοπος
+ ο Θυατείρων και Μεγάλης Βρεταννίας Ν Ι Κ Η Τ Α Σ